ప్రతీకారం

తనను దుల్హన్ పాషా (కొత్తకోడలు) పిలుస్తున్నదని వినగానే తుళ్ళిపడ్డాడు పాషా. దిగ్గున తలెత్తి చూశాడు. గుమ్మంలో తలుపుకానుకొని నిలుచుని ఉంది చమ్కీ, చిలిపిగా నవ్వుతూ, తనని మింగేసేట్టు కవ్వింపుగా చూస్తూ.

దాన్ని చూడగానే అసహ్యమూ, కోపమూ పుట్టుకొచ్చాయి పాషాకు. అది ఎప్పుడూ ఇంతే. ఏపుగ ఎదిగిందన్న మాటేగాని బొత్తిగా పిల్లగాయనం పోలేదు. తనని చూడగానే రెచ్చిపోతుంది. 'ఢీ' కొట్టింది పూర్కోడు. కిలకిలా నవ్వుతూ పారిపోతుంది. అది చూసి తక్కిన నౌకర్లంతా తనని ఎగతాళి పట్టిస్తారు. వాళ్ళకి తోడు దాని తల్లి రజ్జా మామా (వంటలక్క) ముసిముసి నవ్వుల్తో దాన్నింకా పురికొల్పుతూంటుంది. చాటు మాటుగా మంచి మంచి వంటలు చమ్కీ చేత తనకు పంపిస్తూంటుంది. చమ్కీని తనకు అంటగట్టాలని ముసలిదాని ఆశ. అది తెలిసినప్పటి నుంచీ వాళ్ళంటే మరీ ఏవగింపుగా ఉంది పాషాకు. చమ్కీని తప్పించుకు తిరగలేక చచ్చిపోతున్నాడు.

"ఏమిటి, అలా చూస్తున్నావ్?... బావున్నానా?" అంటూ వంకర్లు పోయింది చమ్కీ, దుపట్టా (వోణి) జారవిడుస్తూ.

"ఛీ! పో..." అంటూ గద్దించాడు.

జవాబుగా కిలకిలా నవ్వింది చమ్కీ. "దా,దా, దుల్హన్ పాషా వెంటనే రమ్మన్నారు" అంటూ తుర్రుమంది.

పాషా ఆలోచనలో పడ్డాడు. దుల్హన్ పాషా! నవాబ్ పాషా భార్య దుల్హన్ పాషా!!. తనకేమీ కొత్తకాదు. ఇప్పుడీ ఇంటికి కోడలుగా వచ్చింది కాని, అసలు ఈ ఇంట్లోనే పుట్టి పెరిగింది. నవాబ్ పాషా బాబాయి ఛోటే నవాబ్ కూతురుగా ఈ ఇంట్లోనే పుట్టింది. అల్లారు ముద్దుగా పెరిగింది. చిన్నప్పుడు బొద్దుగా, అచ్చంగా కర్పూరపు బొమ్మలాగేఉండేది,

అసలు పేరు ఏం పెట్టారో గాని, అందరూ 'గుడ్డీరాణి' అనే పిలిచేవారు. ఎన్నోసార్లు తనను 'గుర్రం' చేసి వీపు మీద ఎక్కించి తిప్పారు. కాస్త పెద్దయాక నవాబ్ పాషా, గుడ్డీరాణీ, తానూ అప్పుడప్పుడు తోటలో ఆడుకునే వారు. 'పాషా, పాషా' అంటూ తన వెంట తిరిగేది. అది చూసి ఓర్వలేక నవాబ్ పాషా తనను తిట్టేవాడు, కొట్టేవాడు. గుడ్డీరాణి నవాబ్ పాషాతోకలియపడేది, రక్కేది, ఏడ్చేది. వెళ్ళి అమ్మతో ఫిర్యాదుచేసేది .. అలా అయిదారేళ్ళు గడిచాయి.

ఆ తర్వాత, ఉద్యోగ రీత్యా ఛోటే నవాబ్ మరో పట్టణానికి కాపురం మార్చాడు. ఇప్పటికీ అక్కడే ఉన్నాడు. పది పన్నెండేళ్ళ వరకూ గుడ్డీరాణి మళ్ళీ కంటపడ లేదు. ఇప్పుడు అమాంతంగా, ఈ ఇంటి కోడలుగా, నవాబ్ పాషా భార్య దుల్హాన్ పాషాగా వచ్చింది. బాగా ఎదిగిపోయి ఉంటుంది, తాను పోల్చుకోలేనంతగా మారిపోయి ఉంటుంది. ఎలా ఉందో చూడాలని మనసు తహతహలాడింది. కాని జనానాలో కెళ్ళటానికి ధైర్యం చాల లేదు. జనానా తనకు కొత్త కాదు. చిన్నప్పటి నుంచీ వెళ్తూనే ఉన్నాడు.కాని నవాబ్ పాషా పెళ్ళి చేసుకొని తిరిగి రాగానే కాళ్ళకు బంధాలు పడ్డాయి. ఎవరూ వద్దని అనలేదు. కాని తనకే ధైర్యం చాలలేదు. ఇప్పుడు దుల్హాన్ పాషా స్వయంగానే తనను పిలిపించిందట! అంటే, చిన్నప్పటి గుడ్డీరాణికి తానింకా జ్ఞాపక మున్నాడా? తననిప్పుడు పోల్చుకోగలదా? చిన్నప్పటి 'గుర్రం' ఇప్పుడు నిజంగానే గుర్రంలాగా కండలు తేలి ఎదిగిన తనను పోల్చుకో గలదా?...

"అరె పాషా, నువ్వింకా ఇక్కడే ఉన్నావ్? అవతల అమ్మగారు నన్ను కోప్పడుతూంటే -" మళ్ళీ వచ్చింది చమ్కీ.

చెంగున లేచి నిలుచున్నాడు పాషా. ముందుకు అడుగు వేశాడు. గుమ్మంలో కదలకుండా నిలుచుని ఉంది చమ్కీ. "ఛ, ఛ" అన్నాడు. కాని

అది కదల్లేదు. దాన్ని తాకకుండా ప్రక్కకు ఒదిగి పోవాలని చూశాడు. కాని సరిగ్గా సమయానికి ముందుకు ఒరిగి తన గుండెల్ని తాకించింది చమ్కీ. "ఛీ, ఛీ!" అంటూ విదిలించుకుని ముందుకు సాగాడు. వెనకాల పెద్దగా నవ్వు, "బుఢ్ఢా" (ముసలి) అన్న మాటలు వినిపించాయి. వాటిని లెక్క చేయకుండా సాగిపోయాడు.

జనానాఖానా గుమ్మం దగ్గర చప్పున ఆగిపోయాడు. పరదాకు ఈవల నిలుచుని, గొంతు సవరించుకొని, "బేగంసాహెబ్! నేను రావచ్చా?" అన్నాడు.

లోపల్నించి "ఎవరూ? . పాషా?..." అన్న మధుర కంఠం వినిపించింది.

"జీ" అన్నాడు

"రా, రా..."

అతి వేగంగా కొట్టుకుంటున్న గుండెను అదిమిపట్టి పరదాను తొలగించుకుని, లోపలికి అడుగు వేశాడు.

ఎదురుగా వరండాలో బల్లమీద మఖమల్ తివాసీ మీద ఇదివరకు నవాబ్ బేగం కూడనే చోట అచ్చం ఆమెలాగే, ముందొక వెండి పాందాన్ (తాంబూలాల పేటిక) పెట్టుకుని కూడుని ఉంది, ఒక నవయౌవన సుందరాంగి. ఆరుద్ర పురుగు రంగు సాటిన్ గుడ్డ శల్వార్, కమీజు, తలపైన జలతారు చమ్కీలు చెక్కిన సన్నని ఆకు పచ్చ దుపట్టా, నల్లని జుత్తు మధ్య తెల్లని పాపిటను కప్పిన బంగారు గొలుసూ, దాని చివర వ్రేలాడుతూన్న పతకమూ, చెవులకు బంగారు ఝుంకాలూ, రవ్వ ముక్కుపుడకా, తెల్లని మెడకు అతుక్కుపోయిన రంగు రంగుల రాళ్ళ నెక్లేసు, చేతులకు దట్టంగా బంగారు గాజులూ, వేళ్ళకు ఉంగరాలూ, కాళ్ళకు పాంజేబులూ, అరచేతులకూ, పాదాలకూ పారాణి—ఒకకాలు ముడుచుకుని, మోకాలు మీద చెయ్యి ఆనించి, కొత్త పెళ్ళి కూతురు వేషంలో కూడుని తననే తదేకంగా చూస్తూ ఉంది... ఈ మేనా గుల్బేరాణి? కాదు, కాదు—షహ్జాదీపాషా?.

కళ్ళు దించేసి, వంగి సలాం చేసి చేతులు కట్టుకుని నిల్చున్నాడు పాషా.

"అరే, పాషా! నువ్వేనా రా...? ఎంత పెద్ద వాడివై పోయావ్? నేను గుర్తే పట్టలేకుండా ఉన్నాను" అన్నది ఆప్యాయంగా

పాషా ఇబ్బందిగా కదిలి, మౌనంగా ఉండి పోయాడు. కొద్ది క్షణాలు నిశ్శబ్దంగానే గడిచి పోయాయి.

"ఇటు చూడు" అంది దుల్హాన్ పాషా.

చూశాడు. ఎప్పుడు చేరుకుందో, ఆ పక్కనే గోడకానుకొని నిల్చుని ఉంది చమ్కీ. పూర్వం నవాబ్ బేగంకు దాసీగా ఉండేది. ఇప్పుడు దుల్హాన్ పాషాకు దాసీగా కుదురు కున్నట్టు ఉన్నది.

"నన్ను గుర్తు పట్టావా పాషా?" అంటూంది దుల్హాన్ పాషా చిరునవ్వుతో. "నేనింకా చిన్నప్పటి గుడ్డీ రాణి గానే ఉన్నానా?... చిన్నప్పుడు మనం కలిసి ఎన్ని ఆటలు ఆడుకునే వాళ్ళమో జ్ఞాపక ముందా?"

అవునన్నట్టు తలూపాడు.

"ఏరా! నీకింకా మాటలు రావా? . నువ్వు చిన్నప్పుడూ ఇంతే. ."

"ఏం మాట్లాడను?"

చెంప చెళ్ళుమంది-ఉలిక్కిపడి చూశాడు. ఎదుట నవాబ్ పాషా! ..

"బద్మాష్! నువ్వర్ కే బచ్చే! నీకింత సాహసమూరా? జనానాలో కొస్తావా?" అంటూ మళ్ళీ కొట్టాడు.

"అరెరే! అదేమిటి వాణ్ణి కొడ్తారే? నేనే పిలిపించాను..." అంటూంది దుల్హాన్ పాషా.

"నడూ, బద్మాష్! బయటికి నడూ" అంటూ ఒక్కతోపు తోశాడు నవాబ్ పాషా.

పాషా హృదయంలో కోపం ఉవ్వెత్తున లేచింది-తలచుకుంటే ఒక్క గుద్దుతో ఆ బిక్క ప్రాణి ప్రాణం తీసెయ్యగలడు కాని...కాని, తాను

నౌకరు, వాడు యజమాని!... అంతా దిగమింగి, గబగబా ఈవల కొచ్చే శాడు. లోపల భార్యా భర్తలు ఘర్షణ పడుతున్నారు.

గదిలో కొచ్చి నేలపై కూలబడి, మోకాళ్ళ మీద తల ఆన్చి కూచు న్నాడు. కోపాగ్నితో ఒళ్ళు దహించుకు పోతోంది. వాడు కొట్టిన దెబ్బలకు కాదు బాధ. అందరి ముందూ, ముఖ్యంగా నవాబ్ పాషా ముందు, అవ మాన పరచినందుకు భరించరాని బాధ కలుగుతోంది. "రండ వెధవ? ఉఫ్ అంటే వూగిపడే పూచిక పుల్లలాంటివాడు, వాడేంకొడతాడు తనను? కాని, కాని, "సువ్వర్ కా బచ్చా" అని తిడతాడా? తాను పంది కొడుకైతే మరి వాడెవడో...?

నవాబ్ పాషాకూ తనకూ బద్ధ వైరం. అది ఈ నాటిదికాదు. పుట్టుక తోనే అంకురించిందేమో! ఇద్దరూ రెండు మూడు నెలల తేడాతో పుట్టారట. నవాబ్ పాషాకు తన తల్లి అమ్మాయే పాలిచ్చేది. తనకు జ్ఞాపకమున్న మొట్ట మొదటి దృశ్యం ఈ జన్మలో మరిచిపోలేదు. అమ్మ ఒళ్ళో పడుకుని కుడి రొమ్ము చీకుతున్నాడు నవాబ్ పాషా. తానూ మారాం చేస్తూ ఎడమ రొమ్ము కోసం ఎగబ్రాకాడు. అది చూసి ఓర్వలేక నవాబ్ పాషా తనను తంతూ, పెద్దగా ఏడ్పు లంఘించుకున్నాడు. అది వినగానే వాడి తల్లి నవాబ్ బేగం పరుగెత్తు కుంటూ వచ్చింది. తనను దూరంగా లాగేసి, చరచి, అమ్మనూ తననూ తిడుతూ కొడుకును చంకనేసుకొని వెళ్ళిపోయింది. అమ్మ కిక్కురు మనకుండా తల వంచుకుని ఏడుస్తూ కూచుంది.ఆ తరువాత అమ్మ నవాబ్ పాషాను ఎప్పుడూ గదికి తీసు కొచ్చేది కాదు. జనానాలోకే వెళ్ళి పాలిచ్చి వచ్చేది. తనకు అట్టే పాలు మిగిలేవి కావు.

కొన్నాళ్ళకు అమ్మకు పాలు ఉడిగిపోయాయి. దాంతో నవాబ్ పాషాకు పాలిచ్చేబాధ తప్పిపోయింది. ఆ తరువాత అమ్మను అప్పటికే బాగా ముసలిదై పోయిన మామా (వంట మనిషి) చేతి కిందవేశారు. ఆ ముసల్ది చనిపోయాక అమ్మే మామా అయింది. ఆ మార్పు తన మంచికే జరిగింది.

దొంగచాటుగా అమ్మ తెచ్చే తిండ్లన్నీ తినేవాడు. ఏది దొరికితే అదే తిని హరించుకునేవాడు. బాగా ఒళ్ళు పట్టాడు. అటు నవాబ్ పాషా ఎంత మంచి తిండ్లూ, పండ్లూ తిన్నా రోగాలతో సతమతమవుతూ పీలగా, పీరులాగా తయారయ్యాడు. ఆ బక్క కోపం కొద్దీ ఆటల్లో తనమీదికి మాటి మాటికీ లంఘించేవాడు, కొట్టేవాడు. తాను నవ్వుతూ నిల్చుంటే కోపం పట్టలేక ఏడుపు రాగాలు తీసి వెళ్ళి నవాబ్ బేగంకు ఫిర్యాదు చేసేవాడు. ఆమె వెంటనే తనను రప్పించి, బాగా తిట్టి ఇతర నౌకర్ల చేత కొట్టించేది. ఆ సమయాల్లో గుడ్డీరాణి దూరాన నిలుచుని తనను జాలిగా చూస్తూండన్న అభిమానం కొద్దీ ఎంత తిట్టినా, ఎంత కొట్టినా కంట నీరు పెట్టేవాడు కాదు.

నవాబ్ బేగంకు తనంటే, అమ్మ అన్నా అంటే బొత్తిగా గిట్టేది కాదు. కనపడ్డప్పుడల్లా తిడుతూ ఉండేది. అందుకే అమ్మ ఆమె కంటపడకుండా తలవంచుకు తిరుగుతుండేది - వంట పనేదో అయి పోగానే గదికొచ్చేసేది. ఇతర నౌకర్లతో కబుర్లాడుతూ కూచోటంగాని, బేగం సాహెబా మెహర్బానీ కోసం తాపత్రయ పడడంకాని చేసేదికాదు.

నవాబ్సాబ్ చాలా మంచివాడు. ఎప్పుడూ పల్లెత్తు మాట ఎవర్నీ అనేవాడు కాదు. అతని కళ్ళలో దయాదాక్షిణ్యాలు తొణికిసలాడుతూండేవి. బేగంసాబ్ తాకిళ్ళ నించి తమని తప్పించటానికి కూడా అప్పుడప్పుడు ప్రయత్నం చేసేవాడు. పాషా కాస్త పెద్ద వాడయాక తన ప్రత్యేక నౌకరుగా నియమించుకున్నాడు. అప్పట్నించీ దివాన్ఖానాను (డ్రాయింగ్రూం) శుభ్రపరచడం, తివాసీలూ, దుప్పట్లూ, దిండ్లూ దులిపి వెయ్యటం, హుక్కా తయారు చేయటం, బూట్లు పాలిష్ చెయ్యటం, స్నానానికి నీళ్ళు తోడటం, బట్టలు అందివ్వటం, నవాబ్సాబ్ ఖుత్తామూసం తీర్చుకుందుకు ఒరిగినప్పుడు కాళ్ళు పట్టటం లాంటి పనుల్లో అతని సేవలోనే గడిపేవాడు. జనానాలోకి అడుగు వెయ్యడానికే భయంగా ఉండేది. తప్పని సరిగా వెళ్ళినప్పుడు తిట్లూ తప్పేవి కావు.

నవాబ్ బేగం కంటే నవాబ్ పాషా ప్రవర్తనతో చాలా బాధ కలిగేది. ఏదో ఒక వంకపైన ఎప్పుడూ తనను అవమానిస్తూనే ఉండేవాడు. రానురాను వాటికి అలవాటు పడే బదులు, భరించరానంత బాధ పడేవాడు. పెద్దవాడైన కొద్దీ ఈ మనోవ్యధ మరీ హెచ్చింది ... ఎందుకు? ఎందుకు ఇన్ని తిట్లు, దెబ్బలు, అవమానాలు భరిస్తూ ఇక్కడ పడుండాలి? ఈ మాత్రం చాకిరీ బయట చేసుకుంటే బ్రతకలేమా? అనిపించేది. ఆ మాటే అమ్మతో అంటే "ఖర్మరా, బాబూ ఖర్మ!" అంటూ నొసలు బాదుకునేది. "మనం బానిసలం రా, బానిసలం! మన గతి ఇంతే" అనేది.తన కేమీ అర్థంగాక, విసుగూ, కోపంతో హతాశుడై పోయేవాడు.

ఇంతకూ తన తండ్రి ఎవరో తెలీదు పాషాకు. ఎప్పుడూ చూళ్ళేదు. అమ్మని అడిగితే జవాబు చెప్పకుండా ఏడుస్తూ కూచునేది. ఇతర నౌకర్ల ద్వారా తెలిసింది నవాబ్సాబ్ గుర్రపు బగ్గీ తోలే బుడన్ఖాన్ సైస్ అట తన తండ్రి...తాను గర్భంలో ఉండగానే ఎటో పారిపోయాట్ట. మళ్ళీ పత్తా లేదు.అమ్మను ఎంత అడిగినా ఏమీ చెప్పేది కాదు.పైగా బుడన్ఖాన్ను నాలుగు తిట్టి పోసి, మెటికలు విరిచేది. అంతా అయోమయంగా ఉండేది పాషాకు.

తన చిన్నప్పుడు అమ్మ అందంగానే ఉండేది. రంగు నలుపే అయినా, మొహం తీర్చి దిద్దినట్టుగా కళకళలాడుతూ ఉండేది. కాని రాను రాను ఆ కళ కాస్తా కరిగి పోయింది. ఒక్కచిక్కటం మొదలెట్టింది.దగ్గు కూడా మొదలైంది. ఒక్కొక్కసారి నీరసం వచ్చి పడిపోతూ ఉండేది. ఒక సారి వంట చేస్తూ ఉండగా దగ్గు పొర వచ్చి ఉమ్మేసరికి నెత్తురు పడ్డదట. ఆ విషయం తెలియగానే నవాబ్ బేగం అమ్మను మళ్ళీ వంట గదిలో అడుగు పెట్టనివ్వలేదు. రజ్జూబీని మామాగా కుదుర్చుకుంది. రజ్జాతో బాటు దాని కూతురు చమ్కీ కూడా వచ్చి దేవిడీలో ఉండి పోయింది.

లచ్చా అంటే నౌకర్లందరికీ అభిమానమే. రజ్జాబీ కూడా అమ్మకూ, తనకూ కడుపునిండా అన్నం పెట్టేది. అయినా అమ్మ పరిస్థితి దిగజారుతూనే వచ్చింది.

ఆ రాత్రి అమ్మ మరీ బాధ పడుతూంది. దగ్గు పొరమీద పొర వస్తూంది. ఆయాసంతో రొప్పుతూంది. బాధ వోర్వలేక మూలుగుతూంది. సాయంత్రమే హకీంసాబ్ (వైద్యుడు) దగ్గర మందు గోలీలు తెచ్చివేశాడు. అమ్మ బాధ చూడలేక మళ్ళీ వెళ్ళాడు. ఒక్కమాటు వచ్చి చూడమని బ్రతిమాలాడు. కానీ హకీంసాబ్ ఇంత రాత్రి రాలేననీ, పొద్దున వచ్చి చూస్తానులెమ్మని తరిమేశాడు. ఇక చేసేది లేక బిక్కమొహంతో అమ్మ ప్రక్కనే కూచున్నాడు. అమ్మ అంత ఆయాసంలోనూ తనను పడుకోమనీ, నిద్రపొమ్మనీ పదేపదే కోరుతూంది. కాని పాషాకు నిద్ర ఎలా పడుతుంది ? అలాగే కూచున్నాడు. అది గమనించేనేమో, తన కోసమేనేమో అమ్మ కాస్త తమాయించుకుంది. మూల్గటంమానేసింది. పాషా మనసు కాస్త స్థిమిత పడ్డది. కాసేపట్లోనే నిద్రముంచు కొచ్చింది. అక్కడే ఒరిగిపోయాడు. అలా ఎంతసేపు నిద్రపోయాడో తెలీదు. దిగ్గున మెలుకవ వచ్చింది. అంతా చీకటి. ఏదో మగ గొంతుక గుసగుసగా వినిపించగానే లేవబోయాడు. కాని అది నవాబ్‌సాబు గొంతు అన్న గ్రహింపు కలగ్గానే ఆశ్చర్యంతో అలాగే ఉండిపోయాడు.

నవాబ్‌సాబ్ అంటున్నాడు- "లచ్చా ! నేను నీకు అన్యాయం చెయ్యను. బాగుచేయిస్తాను, తప్పకుండా నీకు బాగు చేయిస్తాను. రేపే నిన్ను ఆసుపత్రిలో చేర్పిస్తాను. మంచి డాక్టర్లకు చూపిస్తాను. త్వరలోనే నీకు నయమైపోతుంది. నువ్వేం భయపడకు—"

అమ్మ ఇదేం వినిపించుకోటంలేదు. "పాషా పాషా..." అంటోంది.

"పాషాకేం భయంలేదు. నేనున్నాగా ? వాడి భవిష్యత్తుకి అండగా నేను నిలుస్తాను-నువ్వు నిశ్చింతగా ఉండు .. పడుకో—పొద్దుపోయింది.

రేపు పొద్దున్నే నిన్ను ఆసుపత్రికి తీసుకెళ్తాను. వస్తా" అంటూ లేచి వెళ్ళిపోయాడు.

అమ్మ పెద్దగా నిట్టూర్చింది.

పాషాకేమీ అంతుపట్టలేదు. నవాబుకూ, అమ్మకూ ఏమిటి సంబంధం అన్న అనుమానం తీరక ఆలోచనల్లో బుర్ర వేడెక్కి పోయింది. మళ్ళీ ఎప్పుడు నిద్రలోకి జారుకున్నాడో తెలీనేలేదు.

"పాషా, పాషా" అంటూ ఎవరో కుదుపుతోంటే లేచికూచున్నాడు. గదంతా నౌకర్లతో నిండిఉంది. ప్రక్కకు తిరిగి చూశాడు. అమ్మ పడుకుని ఉంది. మొహం నిండా దుప్పటి కప్పేసి ఉంది. ఏం జరిగిందో గ్రహించు కోగానే "అమ్మా" అంటూ కేకపెట్టి అమ్మ మీద పడి పెద్దగా రోదించటం మొదలెట్టాడు. అందరూ వోదార్చారు. నౌకర్లందరిలోకి పెద్దవాడు 'బాబా, పాషాని బలవంతాన లేపుకెళ్ళి బయట చెట్టు కింద కూచో బెట్టి, అనునయంగా వీపు నిమురుతూ ప్రక్కనే కూచున్నాడు. మోకాళ్ళమీద తల ఆన్చి వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూనే ఉన్నాడు పాషా.

లోపల్నించి నవాబుసాబ్ గానీ, బేగం సాబ్గానీ, వచ్చి చూసి నట్టులేదు. కాని శవాన్ని తొందరగా ఎత్తెయ్యమని ఆదేశం పంపింది బేగంసాబ్. అమ్మ హిందువా, ముస్లిమా ? దహనం చెయ్యాలా, ఖననం చెయ్యాలా ? అన్న చర్చ మొదలైంది. ఏడుపు ఆపి వింతగావింటున్నాడు పాషా. ఆఖరికి అమ్మ బుదన్ఖాన్ను నికాహ్ చేసుకున్నది కాబట్టి ముస్లిమేనని తేల్చారు. తతంగమంతా జరిపించారు. బొందలగడ్డకి పాషాను తీసుకెళ్ళారు. బొందలో శవాన్ని దించాక, మొహంపై నించి గుడ్డను తొల గించి, ఆఖరిసారిగా అమ్మను చూడమని తనను దగ్గరికి తీసుకెళ్ళారు. అమ్మ మొహం చూడగానే అంతసేపూ అదిమి పట్టిన దుఃఖం కట్టలు తెగింది

"అమ్మా" అంటూ తానూ బొందలోకి దూకబోయాడు. పట్టుకుని, దూరంగా తీసుకెళ్ళి అరుగుమీద కూచో బెట్టారు. బొందపూడ్చేశారు. అందరూ ఇంటికి బయలుదేరారు. తననూ లేవదీయడానికి ప్రయత్నం చేశారు. కాని ఎవరు చెప్పినా రానని మొండి కేసుకుని అక్కడే కూచున్నాడు. అందరూ వెళ్ళి పొయ్యారు, ఒక్కబాబాతప్ప. బాబా పాషా ప్రక్కనే కూచున్నాడు మౌనంగా. అలా చాలా సేపు కూచున్నాక అన్నాడు బాబా-"పద బాబూ! పోదాం పద, పొద్దుబోతోంది."

"ఎక్కడికి ?"

"ఇంటికి"

"హుఁ అది ఇల్లు కాదు. అమ్మలేందే ఇల్లేమిటీ ? నేను రాను"

"పొరపాటు బాబూ ! అదే నీ ఇల్లు. నీకు మరో ఇల్లు లేదు."

పాషా అనుమానంగా బాబా కేసి చూశాడు. రాత్రి మొలకెత్తిన సందేహం మళ్ళీ తలెత్తింది.

"బాబా ! నేనొకటి అడుగుతాను చెబుతారా ?"

"అడుగుబాబూ. ఎందుకు చెప్పనూ ?"

రాత్రి జరిగిన సంఘటనంతా చెప్పాడు. పొద్దున తన తల్లి హిందువా, ముస్లిమా అన్న చర్చ గురించి కూడా ప్రస్తావించాడు. చివరికి "ఇదంతా ఏమిటి బాబా ? అసలు మేమెవరం ?" అని అడిగాడు.

బాబా కొద్దిక్షణాలు శూన్యంలోకి చూసి అన్నాడు, "చెబుతాను-అంతా చెబుతాను...మీ అమ్మ లచ్చా పుట్టింది హిందువుల ఇంటోనే. గొల్ల వాళ్ళ పిల్ల. చిన్నప్పుడే పెళ్ళయింది. దేవిడీకి దగ్గర్లోనే మొగుడితో ఉండేది. నవాబుసాబ్‌కు పెళ్ళయిన చాలాకాలం వరకు పిల్లలు కలగలేదు. ఆ రోజుల్లో నవాబ్ గారి మనసు కొంచెం చంచలంగా ఉండేది. అందమైన

అమ్మాయిల్ని చూస్తే చలించిపోయేవాడు. యౌవనంలో ఉన్న లచ్చూ మీద కన్నుపడ్డది. అతని అందానికీ, డబ్బుకూ లొంగిపోయింది. ఈ విషయాలు ఆట్టేకాలం దాగవు. ఆమె భర్తకు తెలిసిపోయింది. తన్ని తరిమేశాడు ఇంట్లోంచి. ఏడ్చుకుంటూ నా దగ్గరికొచ్చింది. నవాబ్‌గారి ఆదేశానుసారం నాదగ్గిరే అట్టిపెట్టుకున్నాను. నాకు తెలిసిన వాళ్ళ పిల్ల అనీ, భర్త చనిపోయాడనీ, ఇంకెవ్వరూలేరని అమ్మగారితో చెప్పాను. కొన్నాళ్ళ తరవాత, లచ్చూకి నెలతప్పిందని తెలిసి నవాబ్‌గారు గాభరాపడ్డారు. వెంటనే ఒక స్నేహితుడి దగ్గర పని చేస్తూన్న బుడన్‌ఖాన్‌ను తెచ్చి, తనదగ్గిర సైన్‌గా ఉద్యోగమిచ్చి, లచ్చూతో నికాహ్ చేయించారు. కాని అప్పటికే లచ్చూకు మూడు నెలల కడుపని బుడన్‌ఖాన్‌కి తెలిసిపోయింది. వాడు ఎదురు తిరిగాడు. లచ్చూని ఏలుకోనన్నాడు. డబ్బాశ చూపించినా లొంగలేదు. కాని నవాబ్ గారికి భయపడిపారిపోయాడు. మళ్ళీరాలేదు. ఆ తరవాత ఆర్నెల్లకు నువ్వు పుట్టావు. అదేం చిత్రమో గాని ఈ లోపున నవాబ్ బేగం గర్భం దాల్చింది. నీ తరవాతమూడు నెలలకు నవాబ్ పాషాను కన్నది. తన దగ్గిర సరిగ్గా పాలులేక లచ్చూనే నవాబ్‌పాషాకు పాలివ్వటానికి కుదుర్చుకుంది."

"అయితే... నవాబ్ బేగంకు అసలు సంగతి తెలీనే తెలీదా ?"

"అప్పటికి తెలీదు. కాని తరవాత తరవాత తెలుసుకుంది. ఎలా పసి కట్టిందో పట్టేసింది. అప్పట్నించే లచ్చూనూ, నిన్నూ ద్వేషించటం మొదలెట్టింది. చేతనైతే మిమ్మల్నిద్దర్నీ ఏనాడో దేవిడీనించి తరమేసేదే. కాని నవాబ్ సాబ్ పడనివ్వలేదు."

పాషా మెదడులో ఏవో వూహలు చెలరేగాయి. గర్వంతో తల పైకి లేచింది.

"అయితే, బాబా! నేను...నేను నవాబ్‌సాబ్ పెద్దకొడుకునన్నమాట... నవాబ్‌పాషా అన్నను."

బాబా మాట్లాడలేదు.

"ఏం బాబా ? అంతేకదూ ?"

"ఒక విధంగా చూస్తే అంతేబాబూ..."

"మరి .. మరి నేను కూడా వారసుణ్ణే కదూ ?"

బాబా అదిరిపడ్డాడు. భయంగా, జాలిగా పాషాకేసి చూశాడు.

"వద్దు బాబూ, వద్దు, అంతంత పెద్ద ఆశలు పెట్టుకోకు..."

"ఏం, ఎందుకనీ ?"

"నువ్వు నవాబ్ గారి వారసుడవు కాలేవు."

"ఎందుక్కాలేనూ ?"

"నవాబ్‌సాబ్ మీ అమ్మను పెళ్ళి చేసుకోలేదు. ఆఖరికి బాహాటంగా ఉంచుకోనైనాలేదు. లోకం దృష్టిలో నువ్వు బుడన్‌ఖాన్ కొడుకువే."

"అబద్ధం, అది పచ్చి అబద్ధం."

"కావచ్చు. కాని రుజువు చెయ్యలేవు."

"చేస్తాను. మీరే దానికి సాక్షులు. సాక్ష్యమిస్తారుగా ?

"ఇవ్వను. ఇచ్చినా నీకు వ్యతిరేకంగా ఇస్తాను. నేను నవాబ్‌సాబ్ ఉప్పు తిని బ్రతికినవాడినని మరిచిపోకు."

పాషా కట్టుకుంటున్న కలల గూడు కూలిపోయింది.

"చూడు, బాబూ!" మళ్ళీ అందుకున్నాడు బాబా, "పెద్దవాణ్ణి చెబుతున్నాను. నా మాటవిను. నవాబ్‌సాబ్ చాలా మంచివారు. రాత్రి మీ అమ్మ కిచ్చిన మాట నిలబెట్టుకుంటారు. నిన్ను పెద్దవాణ్ణి చేసి తప్పకుండా నీకు దారి చూపిస్తారు. తొందరపడి ఆయనతో అనవసరంగా తగాదా తెచ్చు

కోకు. నువ్వే నష్టపోతావ్. పెద్దవాళ్ళ రాగద్వేషాలు రెండూ తీవ్రంగానే ఉంటాయి."

ఇంతలో అక్కడికో కారొచ్చి ఆగింది. అందులోంచి నవాబ్‌సాబ్ దిగటం చూసి ఇద్దరూ దిగ్భ్రమలో లేచి నిలుచున్నారు. నవాబ్‌సాబ్ మెల్లిగా వచ్చి పాషా భుజం చుట్టూ ఆప్యాయంగా చెయ్యివేసి నడిపించుకెళ్ళి కార్లో కూచోబెట్టారు. బాబాను ముందు సీట్లో కూచోమన్నారు. కారు కదిలింది..

అది జరిగి అయిదేళ్ళయింది. ఈలోగా ఎన్నో సంఘటనలు జరిగాయి. వాటిలో ముఖ్యమైంది నవాబ్ బేగం మరణం. ఆనాడు మొట్ట మొదటి సారి స్వేచ్ఛగా ఊపిరి పీల్చుకున్నాడు పాషా. తల్లి ఎడబాటు భరించలేని నవాబ్ పాషా మంచాన పడ్డాడు. కొంత కోలుకున్నాక, వాళ్ళ దాదాయి ఛోటే నవాబ్ తన వెంట తీసుకెళ్ళిపోయాడు. అక్కడే చదువు సాగించాడు నవాబ్ పాషా.

నవాబ్‌సాబ్ ఒంటరి వాడయ్యాడు. అన్నిటికీ పాషా మీద ఆధార పడుతున్నాడు. ఇంట్లో పాషా పరపతి పెరిగింది. అయినా తన హద్దులు మీరి ఎన్నడూ ప్రవర్తించలేదు.

నవాబ్ పాషా సెలవుల్లో ఇంటికి వస్తూ ఉండేవాడు. ఇంటి వ్యవహారాల్లో పాషా జోక్యం కలిగించుకోవడం చూసి సహించేవాడు కాదు. తన ఆగ్రహాన్ని అన్ని విధాలా స్పష్టం చేస్తూ ఉండేవాడు. తండ్రితో ఫిర్యాదులు కూడా చేసేవాడు. కాని నవాబ్‌సాబ్ మందహాసంతో మౌనం వహించేవాడు. ఎవర్నీ ఏమీ అనేవాడు కాదు.

నవాబ్ పాషాతో తనను పోల్చుకోవటం పాషాకు అలవాటుగా మారింది. నవాబు పాషా తెల్లగా నాజూగ్గా అంతా నవాబు బేగం పోలిక. తన రంగు తెలుపు కాదు; చామనఛాయ. కాని దృఢంగా కండలుతేలి పహిల్వాన్‌లా ఉంటాడు. కను ముక్కుతీరంతా నవాబుసాబు పోలిక. అలా అనుకోగానే గర్వంతో హృదయం పొంగిపోయేది. కాని వెంటనే నవాబుసాబుకు అసలు వారసుడు తానుకాదు, నవాబుపాషా అన్న తలంపు రాగానే కుంగి

పోయేవాడు. నవాబుసాహెబ్ మీద పట్టరాని కోపం వచ్చేది. ఒక్కసారి, కేవలం ఒక్కసారి నవాబుసాహెబ్‌ను ఓడించాలి. ఏ ఒక్క విషయంలోనైనా సరే, తాను ఓడించగలగాలి. అదే తన ధ్యేయం. అప్పుడుకాని తన కడుపుమంట చల్లారదు. కాని...కాని ఎలా పగ సాధించటం ? తన అసహాయ స్థితికి వగస్తూ కూడునేవాడు.

నవాబుసాహెబ్ చదువు ముగిసిందనీ, వచ్చి ఇక్కడే ఉండిపోతాడనీ నవాబుసాబు చెప్పినప్పుడు బాధపడాలో, సంతోషించాలో తెలియలేదు పాషాకు. ఇక రోజూ నవాబుసాహెబ్ చేసే అవమానాలకు గురికావాలేమో అన్న వ్యథ ఒకవేపు బాధిస్తూంటే, మరో వేపు తన చిరకాల వాంఛ తీరే అవకాశం చేజిక్కుతుందేమోనన్న ఆశ కూడా కలుగుతూంది.

ఆ తర్వాత నవాబుసాహెబ్ పెళ్ళి అక్కడే బాబాయి కూతురు గుడ్డీరాణితో జరగబోతుందని తెలియగానే ఎందుకో మనసంతా అల్లకల్లోలమైంది. ఒక్క నిట్టూర్పు విడిచి ఊరుకున్నాడు. పెళ్ళికి రమ్మని నవాబుసాబు అడిగితే ఏదో ఒక మిష చెప్పి తప్పించుకున్నాడు.

పెళ్ళయాక వారం రోజులకి నవాబుసాబు వచ్చేశాడు. మరో పదిహేను రోజుల తరవాత నవాబుసాహెబ్, దుల్హన్‌సాహెబాగా మారిన గుడ్డీరాణి వచ్చారు. కూడా గుడ్డీరాణి తల్లిగారు వచ్చి అయిదారు రోజులుండి వెళ్ళిపోయారు.

దుల్హన్‌సాహెబ్ ఇంట్లో అడుగు పెట్టినప్పటి నించీ జనానాలోకి కాలు పెట్టడం మానేశాడు పాషా. వారం, పది రోజులు దాటిపోయాయి. ఆఖరికి ఈనాడు దుల్హన్‌సాహెబ్ పిలుపు మేరకు వెళ్ళాడు. చెంప దెబ్బ, తిట్లూ తిని వచ్చాడు. ఇన్నాళ్ళూ భరించిన అవమానాలు ఒక ఎత్తు, ఈ రోజు దుల్హన్ సాహెబ్ ఎదుట జరిగిన అవమానం మరో ఎత్తు. ఇది సహించరానిది, సహించలేడు. ప్రతీకారం చేసి తీరాలి . ఏం చెయ్యాలి?...ఏం చెయ్యాలి? . ఎంత బుర్ర బద్దలుకొట్టుకున్నా ఏమీ పాలుపోలేదు.

ఏదో అలికిడి అయితే తలెత్తి చూశాడు. చీకటి పడ్డది. గుమ్మంలో నిలుచునివుంది చమ్కీ. చేతిలో అన్నం పళ్ళెంఉంది. చమ్కీని చూడగానే

కోపం అవధులు దాటింది. "ఛత్, ఛో ఇక్కడ్నించి" అంటూ లేచాడు, చెయ్యెత్తి కొట్టబోతూ. అది చూసి జయపడి పారి పోయింది చమ్కీ. చతికిలబడి నేలమీద వెల్లకిలా పడుకున్నాడు, చూరుకేసిచూస్తూ. ఎప్పుడు కునుకు పట్టిందో తెలియదు.

"పాషూ! పాషూ!" అన్న మెల్లని పిలుపుకు మెలకువ వచ్చింది. కళ్ళు తెరిచాడు. మసక మసక చీకట్లో ప్రక్కనే కూచుని తిన్నగా కుదుపుతూన్న ఒక యువతి ఆకారం కనిపించింది. వెంటనే "చమ్కీ" అంటూ లేవబోయాడు. ఉంగరాలతో నిండిన మృదువైన వేళ్ళు నోటికడ్డంగా వచ్చి లేవనివ్వలేదు.

"ఉష్! మాట్లాడకు" తగ్గుస్వరంతో మత్తుగా అంటూంది— "నేను చమ్కీనికాదు, గుడ్డీరాణిని..."

"ఆఁ?" సంభ్రమాశ్చర్యాలతో తబ్బిబ్బయాడు పాషూ. "గుడ్డీరాణీ? దుల్హన్‌పాషా?... మరి... మరి... నవాబుపాషా ?

"ఉష్! ఆ హిజ్డా (నపుంసకుడు) మాట ఎత్తకు'' అంటూ పెదాల మీద పెదాలు ఆన్చి నోరు మూసింది.

పాషూ మెదడులో వెయ్యి దీపాలు వెలిగాయి. గుండెలో జయభేరి మ్రోగింది. మనసులోనే, "నవాబుపాషా!...నపాబుపాషా! గెలుపునాదే, నాదే" అనుకుంటూ, దుల్హన్‌పాషాను తన బాహు బంధాల్లో కసిగా బంధించాడు.

(ఆంధ్రప్రభ వారపత్రిక : 19-8-79)